

Når helsepersonell utfører **alternativ** behandling

Statens helsetilsyn behandler tilsynssaker mot autorisert helsepersonell som utfører alternativ behandling. Helsepersonellovens krav og plikter gjelder da uavhengig av om helsepersonellet utfører alternativ eller konvensjonell behandling, men de må skille klart mellom alternativ og konvensjonell behandling slik at pasientene forstår hva slags behandling de får.

Statens helsetilsyn fører ikke tilsyn med alternative behandlere som ikke er helsepersonell. Det er heller ikke noe krav i loven om at behandling som gis av alternative behandlere skal være forsvarlig.

Helsepersonelloven gjelder

Når autorisert helsepersonell utøver alternativ behandling gjelder imidlertid helsepersonellovens bestemmelser. Dette gjelder alternativ behandling gitt av autorisert helsepersonell både i og utenfor helseinstitusjon. En del av begrunnelsen er at pasientene vil kunne ha forventninger om at de regler som gjelder for helsepersonell, vil gjelde også ved alternativ behandling. Det kan videre være grunn til å tro at en del pasienter velger bestemte alternative behandlere nettopp fordi de vet at vedkommende også er autorisert helsepersonell.

Tilsynsmyndigheten skal blant annet påse at autorisert helsepersonells yrkesutøvelse er forsvarlig. Lovbestemte krav gjelder også når autorisert helsepersonell tilbyr alternativ behandling, for eksempel der en fysioterapeut driver selvstendig virksomhet som homøopat. Vedkommende må da forholde seg til pliktene som følger av helsepersonelloven, som blant annet informasjonsplikten i § 10 og journalføringsbestemmelsene i §§ 39 og 40.

Krav om å skille mellom ordinær og alternativ behandling

Statens helsetilsyn har behandlet en sak mot en tannlege som markedsførte både ordinære tannhelsetjenester og alternativ behandling ved sitt tannlegekontor.

Vi innhentet en sakkyndig uttalelse, som etter gjennomgang av flere pasientjournaler konkluderte med at det hos denne tannlegen forelå en betydelig sammenblanding av odontologisk og alternativ diagnostikk.

Helsepersonell har en plikt til å organisere sin virksomhet på en måte som ikke visker ut eller gjør grensen mellom det ordinære helsetilbudet og den alternative behandlingen utydelig. Vi kom til at tannlegen ikke i tilstrekkelig grad skilte mellom sin odontologiske og alternative praksis og at dette var uforsvarlig. Etter vår vurdering

kunne sammenblandingen føre til misforståelser, feildiagnostikk, feilbehandling og unødvendige kostnader for pasienten.

Skjerpet krav til informasjon

Når autorisert helsepersonell tilbyr alternativ behandling og benytter metoder som ligger utenfor den virksomheten pasienter vanligvis forventer av slikt personell, er kravet til informasjon og pasientsamtykke skjerpet. Pasienter som søker alternativ behandling, kan ha urealistiske oppfatninger om mulig helsegevinst. Det forventes derfor at helsepersonellet avklarer hva slags forventninger pasienten har og gir korrekt informasjon om innholdet i behandlingstilbudet.

Kravet til informasjon og pasientsamtykke er skjerpet.”

Statens helsetilsyn behandlet nylig en sak mot en lege som hadde anbefalt pasienter en rekke legemidler og produkter som manglet vitenskapelig dokumentasjon, blant annet kosttil-

skudd og homeopatiske midler. Vi kom til at legen ga pasientene feil helseinformasjon og behandlingsråd, og at han ikke informerte pasientene om manglende vitenskapelig dokumentasjon ved den alternative behandlingen. Legens handlemåte var etter vår vurdering i strid med kravet om å gi informasjon i helsepersonelloven § 10.

Etter lov om alternativ behandling av sykdom mv. § 2 defineres alternativ behandling som «helserelatert behandling» som utøves utenfor helse- og omsorgstjenesten, og som ikke utøves av autorisert helsepersonell. Behandling som utøves i helse- og omsorgstjenesten eller av autorisert helsepersonell, omfattes likevel av begrepet alternativ behandling når det brukes metoder som i all vesentlighet anvendes utenfor helse- og omsorgstjenesten.